

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสาระสำคัญของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของการวิจัย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มี 4 ด้าน

5. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน
6. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
7. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
8. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนในระดับการศึกษาภาคบังคับ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เท่านั้น โดยมีขอบเขตในการศึกษาปัญหา 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 148 โรงเรียน จำนวน 305 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเดิมคำ (ชื่อสถานศึกษา) และแบบสำรวจรายการ จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

ตอนที่ 2 เป็นข้อกระทงปัญหาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งคำถามครอบคลุมปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ ปัญหามากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาปานกลาง ปัญหาน้อย และปัญหาน้อยที่สุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ด้าน

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามไปยัง 148 โรงเรียนที่ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 แล้วติดต่อขอรับคืนซองรับส่งหนังสือโรงเรียนบ้านตลุกข่อยน้ำ ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 350 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 305 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.14 กำหนดจำนวนครู โรงเรียนละ 3 คน เป็นครูสอนระดับช่วงชั้นที่ 2 คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วและได้พิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. สถานศึกษาสังกัดอำเภอ สอนระดับช่วงชั้นที่สอน สาระที่สอน ขนาดสถานศึกษา ระดับการศึกษาของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับช่วงชั้นที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

1.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนและต่ำสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาทุกรายข้อกระทงปัญหา พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนในทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่เน้นการเรียนการสอนแบบบรรยาย ใช้ตำราเพียงเล่มเดียว ขาดความต่อเนื่องในเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมครูไม่เน้นกระบวนการในการค้นคว้าให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รุ่ง แก้วแดง

2. ครูผู้สอนขาดการศึกษาหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ก่อนสอน ครูต้องศึกษาหลักสูตร ให้เข้าใจเสียก่อนว่าหลักสูตรกำหนดอย่างไร ให้สอนอะไร และสอนมากน้อยเพียงใด เมื่อศึกษาให้เข้าใจแล้ว จึงเตรียมการสอน หรือวางแผนการสอน โดยการกำหนดเนื้อหา กำหนดกระบวนการเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษาทุกระดับ จะต้องให้ความสนใจ นำปัญหาด้านต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาไปดำเนินการแก้ไข เพื่อให้ครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนควรนำปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มาวิเคราะห์และร่วมวางแผนในการพัฒนา ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ให้สามารถดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ควรร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยจัดให้การอบรมพัฒนา เทคนิคและความรู้ด้านต่างๆ ที่ถูกต้องแก่ครูผู้สอนและรวมทั้งนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้ขวัญ กำลังใจแก่ครูผู้สอนที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้แก่ ผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการกระตุ้นให้ครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่นๆ ของครูผู้สอน ในรูปแบบต่าง ๆ จัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ แนวทางการจัดการเรียนการสอน ออกแบบ การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดเตรียมการเรียน การสอน นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรหาแนวทางในการกระตุ้นให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดเตรียมการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการให้ขวัญกำลังใจในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ครูผู้สอน